

מפי השמועה

עיונים, חידודים, פנינים וידיעות נכבדות בפרשת שבוע ועניני דיומא

פרשת וילך - שבת שובה תשפ"ו • שנה ה' • גליון קס"ה (חלק ב')

לעילוי נשמת א"מ הרב רבי אליעזר ב"ר דוד זצ"ל נלב"ע ליל ש"ק בשלח י"ז שבט תשפ"א

דבר שבין כך עושים - הוספה לגל' הקודם

במה שהבאנו בגליון הקודם כמה דברים שבין כך כל אדם עושה אותם כגון לאכול בערב יו"כ, והקב"ה רצה לזכות את ישראל וציוה על זה כדי שיקבלו ע"ז שכר.

ונראה עוד דוגמא לזה, במצות התשובה, שאחד מחלקי המצוה הוא עזיבת החטא וקבלה על העתיד, וידוע מה שתמה בזה המשך חכמה בפרשתנו (לא יז) לשם מה צריך ציווי מיוחד על עזיבת החטא, והרי בין כך הוא מצווה לא לחטוא אחרי החטא כמו לפני החטא, ע"ש שרצה לומר שעיקר החידוש בתשובה זה מצות הודוי.

אבל לפמש"נ לעיל יתכן שכיון שרצה הקב"ה לזכות את ישראל לכן נתן ציווי מיוחד על עזיבת החטא, למרות שבין כך מחויב בזה, כדי שנבוא ליר"כ עם עוד כמה מצוות של עזיבת החטא שבין כך אנו צריכים לעשות זאת.

לפתוח ישיבה על סמך ההבטחה

כי לא תשכח מפי זרעו (לא כא). חידוש הוציא מרן שר התורה הג"ר משה פיינשטיין זצוק"ל מפסוק זה – שמותר לפתוח ישיבה או כולל אפי' כשאנו יודע מהיכן יהיה לו ממון להחזיק זאת, כיון שהוא נסמך על ההבטחה של "כי לא תשכח מפי זרעו".

ונעתיק את דבריו כפי שכתב בספרו 'דרש משה' (וזה לא נמצא בפרשתנו, אלא בפר' בשלח) וז"ל: "מה תצחק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו (יד טו), בארתי, משום שהרי ודאי יבואו לארץ ולא יהרגו במדבר, שהרי לא יעשה נסים על חנם. וילפינן מזה שכיון שצריך להרביץ תורה, דהלא חוב על כל מי שבידו, ואיכא הבטחה 'כי לא תשכח מפי זרעו' – יש לבטוח על זה ולייסד ישיבות ולהרביץ תורה, אף שמדרך הטבע אינו רואה איך אפשר לו לייסד הישיבה, אשר צריך ע"ז הוצאה גדולה, אבל רשאי ומחוייב לסמוך שודאי יצליח, כי זהו רצונו יתברך", עכ"ד.

[והעירו על דבריו, דאח"נ יש הבטחה, אבל מי אומר שזה יחול בדיוק על אותו אחד שפותח ישיבה. ונראה, דהגר"מ מיירי במי שיש לו חוש להרביץ תורה, וכמש"כ: "דהלא חוב על כל מי

שבידו" ... אלא שמ"מ הוא דואג מהיכן יהיה לו את ההוצאות הכספיות, וע"ז כתב שיכול לסמוך על ההבטחה].

בנותן ענין להביא כאן מש"כ מרן הגר"י סרנא זצוק"ל ראש ישיבת חברון במכתב לדודו (מובא ב'נסיך ממלכת התורה' עמ' 254), ובתוך דבריו מספר דבר מדהים וז"ל: "...ובענייני הישיבה אי אפשר לגשת בחשבונות לפי ראות עינינו, ובטח הלא יודע מעכרת"ה שכשניגש מרן אדמו"ר [הג"ר משה מרדכי אפשטיין] זצוק"ל לבנין הישיבה בסלבדקא, לא היה לו גם לשלם בעד 'מארקע' (בול) לשלוח המכתב אודות זה! ובכל זאת הלא עלה בידו בעזרת ד' ממש בנסים לבנות בנין מפואר לפי המצב של הימים ההם"...

ושמעתי מהגר"י גלינסקי זצ"ל שמרן הגרא"מ שך זצ"ל אמר לו בענוותנותו: היום כל כך קל להיות מרביץ תורה. הנה פעם כדי להיות ראש ישיבה היית צריך להיות ר' חיים בריסקער... היום אפילו אני יכול להיות ראש ישיבה...

כי תראה עון וכסיתו

שאלה: היכן מצינו משפט בסליחות ליום ה' דעשי"ת שמבוסס על פסוק מההפטרה שקוראים ביר"כ.

תשובה: בסליחות ליום ה' דעשי"ת (בפיוט צ' הנקרא שלישיה) כתוב: **כִּי תִרְאֶה עוֹן וְכָסִיתוּ...** וזה על משקל הפסוק בישעיה (נד ז) שקוראים בהפטרת יר"כ: **"כִּי תִרְאֶה עֲרוֹם וְכָסִיתוּ..."**

[ויתכן לבאר שזה כמש"כ 'על כל פשעים תכסה אהבה', וגם כאן מתפללים שאהבת השי"ת אלינו תכסה על העון].

ובנותן ענין להביא בזה את דברי התנא דבי אליהו (פכ"ז) שמפרש פסוק זה על דברי תורה ומצוות, וז"ל: **"כִּי תִרְאֶה עֲרוֹם וְכָסִיתוּ, כִּיצַד? אֵלָּא אִם רֵאִית אָדָם שֶׁאֵין בּוֹ דְּבַרֵּי תוֹרָה, הַכְנִיסָהוּ לְבֵיתְךָ וּלְמַדְהוּ קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִילָּה, וּלְמַדְהוּ פְסוּק אֶחָד בְּכָל יוֹם אוֹ הִלְכָּה אַחַת, וּזְרָזְהוּ בְּמִצְוֹת, לִפִּי שֶׁאֵין לָךְ עֲרוֹם בִּישְׂרָאֵל אֲלָא מִי שֶׁאֵין בּוֹ תוֹרָה וּמִצְוֹת, וְהוּא דוֹמֵה לְמִי שֶׁהוּא עֲרוֹם..."** עכ"ל, וראה שם לעיל שפירש גם את תחילת הפסוק "הלא פרוס לרעב לחמך" על ד"ת ומצוות...

גמור חתימה טובה לנו ולכל בית ישראל